

TOTALPensioenfondsNederland

**PENSIOENREGLEMENT
JANUARI 2019**

INHOUDSOPGAVE

ARTIKEL 1	Definities.....	3
ARTIKEL 2	Toepassing.....	6
ARTIKEL 3	Deelnemerschap	6
ARTIKEL 4	Aspirant-deelnemerschap	6
ARTIKEL 5	Beëindiging deelnemerschap.....	6
ARTIKEL 6	Jaarsalaris en grondslagen	7
ARTIKEL 7	Te betalen premie	7
ARTIKEL 8	Aanspraken en rechten	8
ARTIKEL 9	Fiscale begrenzings	9
ARTIKEL 10	Voorwaardelijk toeslagbeleid	10
ARTIKEL 11	Pensioenverwerving gedurende onbetaald (levensloop)verlof	10
ARTIKEL 12	Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid	11
ARTIKEL 13	Partnerpensioen en wezenpensioen bij overlijden voor DE pensioendatum.....	12
ARTIKEL 14	Bijzonder partnerpensioen	12
ARTIKEL 15	Pensioenverevening en conversie	12
ARTIKEL 16	Waardeoverdracht, afkoop, vervreemding en zekerheidstelling.....	13
ARTIKEL 17	Vervroegen, uitstel en variatie hoogte ouderdompensioen.....	14
ARTIKEL 18	Partnerpensioen ruilen voor ouderdompensioen	14
ARTIKEL 19	Ouderdompensioen ruilen voor partnerpensioen.....	15
ARTIKEL 20	Risicoherverzekering.....	15
ARTIKEL 21	Uitgesloten risico's	15
ARTIKEL 22	Uitbetaling van pensioenen.....	15
ARTIKEL 23	Informatieverstrekking.....	16
ARTIKEL 24	Overgangsbepalingen	18
ARTIKEL 25	Wijziging van het pensioenreglement	18
ARTIKEL 26	Onvoorziene gevallen	18
APPENDIX	Waarden en factoren.....	19

ARTIKEL 1 Definities

- Aangesloten onderneming:** De onderneming die op grond van artikel 3 van de statuten van het pensioenfonds als zodanig door het bestuur is toegelaten.
- Aanspraakgerechtigde:** De persoon die begunstigde is voor een nog niet ingegaan pensioen.
- AOW:** Algemene Ouderdomswet.
- AOW-leeftijd:** Leeftijd vanaf waar de deelnemer recht heeft op een AOW uitkering.
- Arbeidsongeschiktheid:** Ongeschiktheid tot het verrichten van arbeid waarbij recht bestaat op een uitkering krachtens de WIA.
- Arbeidsovereenkomst:** De arbeidsovereenkomst als bedoeld in artikel 7:610 BW.
- Bestuur:** Het bestuur van het pensioenfonds.
- Contractpartner:** De ongehuwde, niet als partner geregistreerde man of vrouw met wie de ongehuwde (gewezen) deelnemer of ongehuwde gepensioneerde vóór de (vervroegde) ingangsdatum van het ouderdomspensioen een duurzame gezamenlijke huishouding voert of heeft gevoerd, die aan de volgende voorwaarden voldoet respectievelijk voldeed:
- de partners zijn een wederzijdse zorgverplichting aangegaan en hebben elkaar aangewezen als begunstigde voor het partnerpensioen (vastgelegd in een notarieel samenlevingscontract);
  - er is sprake van een relatie van twee personen die geen bloedverwanten of aanverwanten in de rechte lijn zijn;
  - de partner is aangemeld bij het bestuur onder overlegging van een kopie van het samenlevingscontract;
  - de partners zijn volgens het bevolkingsregister op hetzelfde adres ingeschreven.
- Waar in dit pensioenreglement verder gezamenlijke huishouding wordt vermeld, wordt bedoeld de duurzame gezamenlijke huishouding van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de partner met inachtneming van de in deze definitie gestelde voorwaarden.
- Deelnemer:** De persoon bedoeld in artikel 3 van dit pensioenreglement.
- Deelnemersjaar:** Elk jaar dat de deelnemer na diens 21ste verjaardag in dienstbetrekking is bij de aangesloten onderneming.
- Als de deelnemer in dienstbetrekking is gekomen onder een eerder pensioenreglement van het pensioenfonds en er toen een latere toetredingsleeftijd werd gehanteerd, gelden de deelnemersjaren vanaf deze latere toetredingsleeftijd.
- Het aantal deelnemersjaren wordt bepaald in jaren, maanden en dagen. Elke maand wordt gerekend als zijnde 30 dagen en een jaar als zijnde 360 dagen.

Deeltijdfactor:	De verhouding tussen de krachtens arbeidsovereenkomst bepaalde arbeidstijd verhoogd met de arbeidsduur voortvloeiend uit de gedurende dat jaar gewerkte uren en de volledige arbeidstijd. Op 1 januari van ieder jaar wordt de feitelijke deeltijdfactor vastgesteld alsmede de verwachte deeltijdfactor voor het komende jaar. Bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA of overlijden van een deelnemer, die krachtens deeltijd werkzaam is, zal worden verondersteld dat de laatstelijk vastgestelde deeltijdfactor van kracht zou zijn gebleven.
Deeltijdwerker:	De deelnemer voor wie de arbeidstijd minder bedraagt dan de arbeidstijd die behoort bij een volledige dienstbetrekking.
Ex-contractpartner:	De contractpartner die niet meer voldoet aan één of meerdere voorwaarden genoemd in de definitie van contractpartner.
Ex-partner:	De man of vrouw van wie het huwelijk met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geëindigd door echtscheiding, de man of vrouw die is gescheiden van tafel en bed van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde of de man of vrouw van wie het geregistreerd partnerschap met de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is ontbonden.
Premiefranchise:	10/7 Maal de per 1 januari van het desbetreffende jaar geldende uitkering, inclusief de vakantietoeslag, voor een gehuwde persoon zonder toeslag als omschreven in artikel 9, eerste lid onderdeel b en zesde lid, onderdeel b, van de AOW.
Gepensioneerde:	Degene van wie de deelneming aan de pensioenregeling is beëindigd en wiens pensioen is ingegaan.
Gewezen deelnemer:	Degene van wie de deelneming aan de pensioenregeling is beëindigd en die op grond van een pensioenreglement van het pensioenfonds pensioenaanspraken heeft behouden, maar wiens pensioen nog niet is ingegaan.
Kind:	Het ongehuwde kind jonger dan 21 jaar van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, dat tot deze (gewezen) deelnemer of gepensioneerde in familierechtelijke betrekking staat, alsmede de ongehuwde persoon jonger dan 21 jaar die door de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde zowel ten tijde van het einde van zijn/haar deelnemerschap als ten tijde van zijn/haar overlijden als zijn/haar eigen kind wordt onderhouden en opgevoed, mits voor deze persoon kinderbijslag wordt genoten of zou zijn genoten indien het kind jonger dan 16 jaar zou zijn geweest. De leeftijd van 21 jaar wordt opgetrokken naar 27 jaar zolang het kind een officiële dagopleiding volgt.
Levensloopverlof:	De periode van verlof waarin de deelnemer recht heeft op een uitkering uit hoofde van een levensloopregeling als bedoeld in artikel 39d van de Wet op de loonbelasting 1964.

Meeruren:	De extra gewerkte uren die de krachtens arbeidsovereenkomst bepaalde arbeidstijd overschrijden, doch die de werktijd geldend voor een volledige arbeidstijd niet te boven gaan en waarover geen overwerktoeslag wordt uitbetaald maar waarover wel vakantierechten, vakantietoeslag, een 13 ^e maand en eventueel ploegentoeslag en 13 ^e maand worden toegekend.
Opbouwfranchise:	100/75 maal de per 1 januari van het desbetreffende jaar geldende uitkering, inclusief de vakantietoeslag, voor een gehuwde persoon zonder toeslag als omschreven in artikel 9, eerste lid onderdeel b en zesde lid, onderdeel b, van de AOW.
Partner:	De man of de vrouw met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerd vóór de (vervroegde) ingangsdatum van het ouderdomspensioen is gehuwd of een geregistreerd partnerschap is aangegaan.
Pensioendatum:	De datum waarop de pensioenuitkering aan de deelnemer gaat aanvangen.
Pensioenrichtleeftijd:	67 ^e verjaardag van de (gewezen) deelnemer.
Pensioenfonds:	Stichting TOTAL Pensioenfonds Nederland.
Pensioengerechtigde:	Degene die een pensioenuitkering van het pensioenfonds ontvangt.
Prijsindexcijfer:	De per 1 januari door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde jaarmutatatie consumentenprijsindex (CPI) voor alle huishoudens per oktober van het voorgaande jaar.
Scheiding:	Echtscheiding, scheiding van tafel en bed dan wel beëindiging van het geregistreerd partnerschap anders dan door de dood, vermissing of omzetting van een geregistreerd partnerschap in een huwelijk.
Scheidingsdatum:	De datum waarop de echtscheidingsbeschikking is ingeschreven in het register van de burgerlijke stand, de datum waarop de scheiding van tafel en bed is ingeschreven in het huwelijksgoederenregister of de datum waarop de ontbinding van het geregistreerd partnerschap is ingeschreven in het register van de burgerlijke stand.
TN:	TOTAL Nederland N.V., gevestigd te 's Gravenhage.
Wet VPS:	Wet Verevening Pensioenrechten bij scheiding.
WIA:	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.
ZR:	Zeeland Refinery N.V., gevestigd te Rotterdam.

ARTIKEL 2 TOEPASSING

Dit pensioenreglement treedt in werking op 1 januari 2019 en vervangt vanaf die datum de eerder bij het pensioenfonds van toepassing zijnde pensioenreglement van 1 januari 2018.

ARTIKEL 3 DEELNEMERSCHAP

1. De persoon die een arbeidsovereenkomst aangaat met TN of ZR wordt door TN respectievelijk ZR aangemeld bij het pensioenfonds.

De persoon die een arbeidsovereenkomst aangaat met een van de overige aangesloten ondernemingen wordt door de aangesloten onderneming aangemeld bij het pensioenfonds, overeenkomstig de voorwaarden die vastgelegd zijn in de uitvoeringsovereenkomst met de betreffende aangesloten onderneming.

2. De persoon die bij indiensttreding 21 jaar of ouder is, wordt aangemeld als deelnemer. De persoon die op dat moment jonger is dan 21 jaar wordt aangemeld als aspirant-deelnemer.
3. De aangemelde persoon wordt na acceptatie van de aanmelding door het pensioenfonds vanaf het begin van de dienstbetrekking deelnemer respectievelijk aspirant-deelnemer.
4. Een aspirant-deelnemer wordt automatisch deelnemer op het moment dat hij of zij 21 jaar oud wordt.

ARTIKEL 4 ASPIRANT-DEELNEMERSCHAP

1. Een aspirant-deelnemer bouwt geen pensioen op.
2. Indien een aspirant-deelnemer overlijdt, heeft de (contract)partner recht op partnerpensioen en de kinderen hebben recht op wezenpensioen overeenkomstig dit pensioenreglement.
3. Als het dienstverband met de aangesloten onderneming eindigt omdat de aspirant-deelnemer 35% of meer arbeidsongeschikt raakt, blijft het aspirant-deelnemerschap bestaan. Wanneer de aspirant-deelnemer 21 jaar wordt, wordt hij of zij vervolgens deelnemer. Het deelnemerschap duurt dan voort zolang er recht bestaat op een WIA-uitkering met een arbeidsongeschiktheidspercentage van minimaal 35%, maar uiterlijk tot de AOW leeftijd.
4. Als het dienstverband met de aangesloten onderneming eindigt voordat de aspirant-deelnemer 21 jaar oud is, anders dan wegens arbeidsongeschiktheid, vervallen zijn of haar aanspraken.
5. Indien het huwelijk, geregistreerd partnerschap of gezamenlijke huishouding eindigt voordat de aspirant-deelnemer 21 jaar oud is, heeft de ex-partner geen aanspraak op bijzonder partnerpensioen.

ARTIKEL 5 BEËINDIGING DEELNEMERSCHAP

1. Het deelnemerschap eindigt op het tijdstip van beëindiging van de arbeidsovereenkomst tussen de deelnemer en de aangesloten onderneming, tenzij de arbeidsovereenkomst eindigt wegens ingetreden arbeidsongeschiktheid van de deelnemer. In dat geval duurt het deelnemerschap voort zolang de betrokkene recht heeft op een uitkering krachtens de WIA, maar uiterlijk tot de pensioenrichtleeftijd.

2. Bij beëindiging van het deelnemerschap anders dan door overlijden of pensionering behoudt de gewezen deelnemer de tot dat moment opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen en partnerpensioen.
3. De premievrije aanspraken zijn gelijk aan de laatstelijk voor de deelnemer vastgestelde pensioenaanspraken.
4. De gewezen deelnemer zal een schriftelijk bewijs van deze aanspraken ontvangen.

ARTIKEL 6 JAARSALARIS EN GRONDSLAGEN

1. Voor elke deelnemer wordt per 1 januari van elk jaar een jaarsalaris, een pensioenpremiegrondslag en een pensioenopbouwgrondslag bepaald:
  - a. Het jaarsalaris is gelijk aan 14 maal het basismaandsalaris op 1 januari van enig jaar, vermeerderd met 12 maal de eventuele ploegentoeslag per 1 januari van datzelfde jaar en, vanaf 1 januari 2019, de toeslag 13^e maand per 1 januari van datzelfde jaar, gemaximeerd tot het bedrag in de appendix bij dit pensioenreglement.
  - b. De pensioenpremiegrondslag is gelijk aan het jaarsalaris verminderd met de premiefranchise.
  - c. De pensioenopbouwgrondslag is gelijk aan het jaarsalaris verminderd met de opbouwfranchise.
2. Indien het basismaandsalaris en/of de ploegentoeslag gedurende het jaar wijzigt, wordt de pensioenpremiegrondslag en de pensioenopbouwgrondslag niet aangepast. Bij toetreding in de loop van een kalenderjaar worden het jaarsalaris en de pensioenpremiegrondslag en de pensioenopbouwgrondslag bepaald op het ogenblik van toetreding.

Als er in de loop van het jaar ploegentoeslag wordt toegekend zonder dat er sprake is van toetreding tot de pensioenregeling, wordt de pensioenpremiegrondslag en de pensioenopbouwgrondslag per de datum van toekenning opnieuw vastgesteld. Ook indien de ploegentoeslag in de loop van een kalenderjaar vervalt, wordt de pensioenpremiegrondslag en de pensioenopbouwgrondslag opnieuw vastgesteld.

3. Voor deeltijdwerkers wordt bij de bepaling van de pensioenpremiegrondslag en de pensioenopbouwgrondslag het jaarsalaris herleid tot het bedrag bij volledige arbeidstijd.

ARTIKEL 7 TE BETALEN PREMIE

1. De te betalen premie is voor een periode van 5 jaar afgesproken in de pensioenovereenkomst 2017 - 2021.
2. De jaarlijks aan het pensioenfonds te betalen premie bedraagt voor de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2021 30,9% van de pensioenpremiegrondslag. De gedurende deze periode door de aangesloten ondernemingen te betalen premie bedraagt 23,2% van de pensioenpremiegrondslag. De gedurende deze periode door de deelnemer te betalen premie is gelijk aan 7,7% van de pensioenpremiegrondslag.

Daarnaast is de aspirant-deelnemer op grond van artikel 4 lid 3 een premie van 0,5% van de pensioenpremiegrondslag verschuldigd.

3. Voor deeltijdwerkers wordt de premie naar rato vastgesteld.

Voor de deelnemer mag, indien en voor zover de betreffende deelnemer dit met een aangesloten onderneming is overeengekomen, een deeltijdpercentage dat niet eerder aanvangt dan 10 jaar direct voorafgaande aan de op grond van dit pensioenreglement geldende AOW leeftijd en ten minste 50% bedraagt van een volledige arbeidstijd, voor de bepaling van de pensioenaanspraken buiten beschouwing blijven.

- a. Indien toepassing wordt gegeven aan het voorgaande zal voor de betreffende deelnemer de bepaling over deeltijdwerkers in dit pensioenreglement niet van toepassing zijn.
  - b. Gedurende de periode van de deeltijdfunctie worden de verschuldigde premies bepaald alsof de deeltijdfunctie niet van toepassing is.
  - c. De verdeling van de verschuldigde premies wordt in onderling overleg bepaald door de aangesloten onderneming en de betrokken deelnemer.
4. Indien een (aspirant-)deelnemer in enig jaar niet gedurende het gehele jaar werkzaam is geweest, wordt de premie naar rato vastgesteld.
  5. De betaling van de door de aangesloten ondernemingen en de (aspirant-)deelnemers verschuldigde premie geschiedt op zodanige wijze als tussen het pensioenfonds en de aangesloten onderneming in de uitvoeringsovereenkomst is overeengekomen.

ARTIKEL 8 AANSPRAKEN EN RECHTEN

1. Dit pensioenreglement betreft de uitvoering van een premieovereenkomst. Een premieovereenkomst is een pensioenovereenkomst inzake een vastgestelde premie die uiterlijk op de pensioendatum wordt omgezet in een aanspraak op een vastgestelde pensioenuitkering.

Op basis van dit pensioenreglement wordt de premie direct na de beschikbaarstelling omgezet in een aanspraak op een in euro vastgestelde pensioenuitkering.

2. Met inachtneming van de bepalingen van dit pensioenreglement verwerft de deelnemer de volgende pensioenen:
  - a. Ouderdomspensioen ten behoeve van de (gewezen) deelnemer. Het ouderdomspensioen gaat in op de pensioendatum. Het ouderdomspensioen zal worden uitbetaald tot en met de maand van overlijden van de gepensioneerde.
  - b. Partnerpensioen ten behoeve van de (contract)partner van de (gewezen) deelnemer en de gepensioneerde. Het partnerpensioen gaat in op de dag na overlijden van de (gewezen) deelnemer of de eerstvolgende maand na overlijden van de gepensioneerde. Het partnerpensioen wordt uitbetaald tot en met de dag van overlijden van de (contract)partner.
  - c. Wezenpensioen ten behoeve van de kinderen. Het wezenpensioen gaat in op de dag na overlijden van de deelnemer of gepensioneerde. Het wezenpensioen zal worden uitbetaald tot en met de dag van overlijden van het kind, doch uiterlijk tot en met de dag waarop het kind voldoet aan de definitie in artikel 1.
3. De op grond van artikel 7 betaalde premie wordt, onder aftrek van een risicopremie voor verzekering van partnerpensioen en wezenpensioen conform artikel 13, een opslag voor premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid in de zin van de WIA conform artikel 12, en een administratiekostenopslag, aan het einde van ieder kalenderjaar aangewend voor de inkoop van een in euro vastgestelde aanspraak op ouderdoms- en partnerpensioen.

- a. Daarbij vindt voor elke deelnemer in het desbetreffende kalenderjaar een inkoop van ouderdomspensioen plaats met eenzelfde percentage van de pensioenopbouwgrondslag in dat kalenderjaar, vermenigvuldigd met het aantal dagen dat het deelnemerschap heeft geduurd in dat kalenderjaar en vervolgens gedeeld door 360 dagen. De jaarlijkse inkoop van het partnerpensioen bedraagt een percentage van het in het desbetreffende jaar in te kopen ouderdomspensioen.
  - b. Een periode waarin de deelnemer deeltijdwerker is, wordt hierbij naar rato in aanmerking genomen door de periode te vermenigvuldigen met de in die periode geldende deeltijdfactor.
4. Het in lid 3 bedoelde percentage van de pensioenopbouwgrondslag wordt vastgesteld op basis van een door het pensioenfonds vastgestelde omzettingsfactor die zoveel mogelijk wordt vastgesteld op basis van de systematiek van een gedempte kostendeekkende premie, zoals nader uitgewerkt in de pensioenovereenkomst.
  5. Het in lid 3 en 4 bedoelde percentage bedraagt voor het ouderdomspensioen maximaal 1,738% van de pensioenopbouwgrondslag bij de pensioenrichtleeftijd. Het in enig kalenderjaar in te kopen partnerpensioen bedraagt 70% van maximaal 1,875% van de pensioengrondslag (1,313%).
  6. Op het ingekochte ouderdoms- en partnerpensioen worden overeenkomstig het bepaalde in artikel 10 toeslagen toegekend.
  7. Het pensioenfonds kan de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verminderen indien:
    - a. de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen, op basis van de voorschriften van de Pensioenwet, niet meer volledig door waarden zijn gedekt;
    - b. het pensioenfonds niet in staat is binnen een redelijke termijn de onder a genoemde dekking te herstellen, zonder dat de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden of de aangesloten onderneming onevenredig worden geschaad; en
    - c. alle overige daartoe beschikbare sturingsmiddelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, zijn ingezet, zoals uitgewerkt in het korte termijn herstelplan bedoeld in artikel 140 van de Pensioenwet.
  8. Gedurende de eerste twee maanden na aanvang van het deelnemerschap als bedoeld in artikel 3 lid 1 verwerft de deelnemer geen aanspraak op ouderdomspensioen en bouwt hij geen partnerpensioen op. Na afloop van de periode van 2 maanden verwerft de deelnemer alsnog de aanspraak op ouderdomspensioen over die periode van 2 maanden en bouwt hij over die twee maanden partnerpensioen op.
    - a. Wanneer het deelnemerschap korter dan 2 maanden duurt, wordt de reeds betaalde premie voor het ouderdomspensioen terugbetaald, tenzij de deelnemer is overleden.
    - b. Gedurende de drempelperiode is de werknemer aspirant-deelnemer voor de toepassing van dit pensioenreglement.

ARTIKEL 9 FISCALE BEGRENZINGEN

1. Het ouderdomspensioen gaat niet uit boven het maximale ouderdomspensioen in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964.

2. Het partnerpensioen gaat niet uit boven het maximale partnerpensioen in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964.
3. Het wezenpensioen gaat niet uit boven het maximale wezenpensioen in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964.

ARTIKEL 10 VOORWAARDELIJK TOESLAGBELEID

1. Op de pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks op 1 januari toeslag verleend ter grootte van maximaal het prijsindexcijfer. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.
2. Het bestuur van het pensioenfonds is bevoegd om op enig moment te besluiten voor alle belanghebbenden een ander toeslagpercentage toe te passen voor zover dit past binnen wet- en regelgeving.
3. Indien het pensioenfonds op 31 oktober een beleidsdekkingsgraad heeft van 110% of meer, kan het bestuur besluiten tot toeslagverlening. Het bestuur stelt hiervoor beleid op en kan dit beleid wijzigen. Het actuele beleid is opgenomen in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van het pensioenfonds. Een pensioen- of aanspraakgerechtigde kan geen rechten of verwachtingen ontlenen aan dit beleid.

ARTIKEL 11 PENSIOENVERWERVING GEDURENDE ONBETAALD (LEVENSLIOP)VERLOF

1. Gedurende een periode van onbetaald (levensloop)verlof verwerft de deelnemer geen pensioenaanspraken, tenzij op grond van dit artikel anders is bepaald.
2. De deelnemer heeft recht op voortzetting van verwerving van pensioenaanspraken gedurende een cumulatieve periode van onbetaald verlof en/of levensloopverlof van maximaal een half jaar tezamen. Voortzetting gedurende de verlofperiode vindt plaats op basis van de direct aan de verlofperiode(s) voorafgaande jaarsalaris(sen) en grondslagen met inachtnaam van reguliere aanpassingen aan het salaris en aan de grondslagen per 1 januari van het betreffende jaar.
  - a. In het geval van levensloopverlof blijven de deelnemer en de aangesloten onderneming de premie verschuldigd;
  - b. Indien in het geval van onbetaald verlof, niet zijnde levensloop, blijven de deelnemer en de aangesloten onderneming de premie verschuldigd, tenzij de aangesloten onderneming niet is gehouden en bereid is de werkgeverspremie te voldoen. In dat geval is de deelnemer zowel de deelnemerspremie als de premie van de aangesloten onderneming verschuldigd.
3. De deelnemer heeft het recht om gedurende de periode van onbetaald (levensloop)verlof volgend op de in lid 2 bedoelde periode de verwerving van pensioenaanspraken voort te zetten. De deelnemer is hiervoor dan zowel de deelnemerspremie als de premie van de aangesloten onderneming verschuldigd op basis van het direct aan de verlofperiode voorafgaande geldende jaarsalaris en grondslagen.
4. In geval van deeltijd onbetaald (levensloop)verlof zijn de voorgaande leden van overeenkomstig van toepassing naar rato van het gedeelte van de arbeidstijd waarvoor onbetaald (levensloop) verlof wordt genoten.

ARTIKEL 12   PREMIEVRIJE VOORTZETTING BIJ ARBEIDSONGESCHIKTHEID

1. Indien de deelnemer arbeidsongeschikt wordt ingevolge de WIA, zal, zolang hij of zij recht heeft op een uitkering ingevolge de WIA maar uiterlijk tot de pensioenrichtleeftijd, zijn pensioenopbouw zoals bedoeld in artikel 8 worden voortgezet, echter zonder dat hiervoor premie is verschuldigd. Ook artikel 13 blijft zolang de arbeidsongeschiktheid voortduurt van toepassing zonder dat daarvoor premie verschuldigd is. In afwijking van artikel 8 en artikel 13 wordt de pensioenopbouwgrondslag dan vastgesteld op basis van het referentiesalaris zoals omschreven in lid 2. In afwijking van artikel 8 vindt er een jaarlijkse inkoop plaats conform lid 2.

In geval van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid zal vanaf dat moment de pensioenopbouw gedeeltelijk plaatsvinden zonder dat er voor dat betreffende deel van de pensioenopbouw een premie is verschuldigd. Artikel 13 is dan eveneens gedeeltelijk van toepassing zonder dat voor dat betreffende deel premie verschuldigd is. Dit gedeelte komt overeen met de mate van premievrije voortzetting die uit lid 3 volgt. Voor dat gedeelte van de pensioenopbouwgrondslag wordt een referentiesalaris gehanteerd zoals beschreven in lid 2 en vindt de inkoop plaats zoals beschreven in lid 2.

2. Het referentiesalaris is gelijk aan het conform artikel 6 vastgestelde jaarsalaris per 1 januari direct voorafgaand aan de datum waarop de deelnemer arbeidsongeschikt is verklaard.
3. De pensioenopbouwgrondslag wordt vastgesteld volgens artikel 6. De pensioenopbouwgrondslag kan jaarlijks door het bestuur worden aangepast overeenkomstig artikel 10 lid 1.
4. De premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid vindt plaats op basis van een jaarlijkse maximale inkoop van ouderdomspensioen en maximale inkoop van partnerpensioen overeenkomstig artikel 8 lid 5. Het wezenpensioen bedraagt 20% van dit partnerpensioen.
5. Indien een deelnemer in aanmerking komt voor een gedeeltelijke premievrije voortzetting van de pensioenopbouw en daarnaast zijn restverdien capaciteit bij de aangesloten onderneming benut, zal voor het actieve gedeelte worden gehandeld als ware de deelnemer een deeltijdwerker. Het jaarsalaris bij volledige arbeidsduur wordt bepaald op basis van het feitelijke jaarsalaris dat door de deelnemer wordt ontvangen voor de werkzaamheden, herleid tot het bedrag bij volledige arbeidsduur, doch bedraagt minimaal het voor dat kalenderjaar vastgestelde referentiesalaris. De pensioenopbouwgrondslag wordt afgeleid van het aldus vastgestelde jaarsalaris.

Mate van arbeidsongeschiktheid volgens WIA	Mate van premievrije voortzetting
80% - 100%	100%
65% - 80%	72,5%
55% - 65%	60%
45% - 55%	50%
35% - 45%	40%
0% - 35%	nihil

6. Als de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt en de deelnemer daardoor in een andere arbeidsongeschiktheidsklasse wordt ingedeeld, zal de mate van de premievrije voortzetting met ingang van dat moment overeenkomstig worden aangepast. Zodra de mate van arbeidsongeschiktheid daalt beneden de 35% wordt de premievrije voortzetting gestopt. De opgebouwde aanspraken worden verder behandeld als de aanspraken van een gewezen deelnemer.

ARTIKEL 13 PARTNERPENSIOEN EN WEZENPENSIOEN BIJ OVERLIJDEN VOOR DE PENSIOENDATUM

1. Indien een deelnemer voor de pensioendatum komt te overlijden wordt het tot dan opgebouwde partnerpensioen verhoogd met 1,313% van de laatst vastgestelde pensioenopbouwgrondslag per (fictief) toekomstig deelnemersjaar tot de pensioenrichtleeftijd.

Het opgebouwde partnerpensioen ten behoeve van de (contract)partner van de (gewezen) deelnemer wordt verminderd met het eventueel vastgestelde bijzonder partnerpensioen ten behoeve van zijn ex-(contract)partner als bedoeld in artikel 14.

2. Indien een deelnemer komt te overlijden bedraagt het verzekerde wezenpensioen 20% van het in lid 1 vastgestelde partnerpensioen, indien en zolang één van beide ouders van het kind is overleden. Het wezenpensioen bedraagt 40% van het in lid 1 vastgestelde partnerpensioen indien beide ouders van het kind zijn overleden.
3. Indien een deelnemer minder dan de volledige arbeidstijd bij de aangesloten onderneming werkt, zal bij het toepassen van het hiervoor vermelde rekening worden gehouden met de deeltijdfactor, door de toekomstige deelnemersjaren te vermenigvuldigen met de toepasselijke deeltijdfactor. Bij iedere wijziging van de deeltijdfactor worden de in dit artikel genoemde pensioenen opnieuw vastgesteld.

ARTIKEL 14 BIJZONDER PARTNERPENSIOEN

1. De ex-partner van de deelnemer krijgt op de scheidingsdatum aanspraak op een bijzonder partnerpensioen dat gelijk is aan het partnerpensioen dat de deelnemer zou hebben verkregen indien op de scheidingsdatum het deelnemerschap zou worden beëindigd anders dan door overlijden of het bereiken van de AOW leeftijd. Indien sprake is van scheiding van tafel en bed ontstaat geen aanspraak op bijzonder partnerpensioen.
2. Indien op de scheidingsdatum het deelnemerschap reeds is beëindigd verkrijgt de ex-partner aanspraak op een bijzonder partnerpensioen dat gelijk is aan het partnerpensioen dat is vastgesteld op de dag van beëindiging van het deelnemerschap.
3. Indien het bestuur besluit de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers te verhogen, zal het bijzonder partnerpensioen op dezelfde wijze worden verhoogd.
4. De ex-partner heeft het recht een aanspraak op bijzonder partnerpensioen te vervreemden aan een eerdere of latere partner van de overleden deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde, mits:
  - a. het pensioenfonds bereid is een eventueel uit die overdracht voortvloeiende wijziging van het risico te dekken;
  - b. de vervreemding onherroepelijk is; en
  - c. dit wordt overeengekomen bij notarieel verleden akte.
5. Leden 1 tot en met 4 zijn van overeenkomstige toepassing op ex-contractpartners.

ARTIKEL 15 PENSIOENVEREVENING EN CONVERSIE

1. Bij scheiding als bedoeld in de Wet VPS heeft de ex-partner recht op uitbetaling van een deel van het pensioen op grond van de bepalingen van de Wet VPS.

2. De scheiding moet binnen de in de wet genoemde termijn van twee jaar bij het pensioenfonds zijn gemeld op de in de Wet VPS voorgeschreven wijze.
3. Het recht op uitbetaling aan de ex-partner gaat in gelijk met het te verevenen pensioen van de deelnemer.
4. Het recht op uitbetaling aan de ex-partner eindigt op de laatste dag van de maand waarin:
  - a. de ex-partner, de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde overlijdt;
  - b. de ex-partner en de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde aan het pensioenfonds hebben gemeld dat zij zijn hertrouwd, een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan of zich hebben verzoend in geval van scheiding van tafel en bed.
5. De (gewezen) deelnemer en de ex-partner kunnen overeenkomen dat de ex-partner door conversie een eigen aanspraak op ouderdomspensioen krijgt. Bij conversie gelden de volgende voorwaarden en aanvullende bepalingen:
  - a. conversie is alleen mogelijk ingeval van scheiding vóór de pensioeningangsdatum;
  - b. de (ex-)partners moeten deze afspraak hebben vastgelegd in de huwelijkse voorwaarden of bij een bij geschrift gesloten overeenkomst met het oog op de scheiding. Een gewaarmerkt afschrift of gewaarmerkt uittreksel van deze overeenkomst moet aan het pensioenfonds worden overlegd;
  - c. de omzetting is pas geldig als het pensioenfonds daarmee heeft ingestemd.
6. De op grond van de Wet VPS verworven aanspraak van de ex-partner zal worden aangepast overeenkomstig het bepaalde in artikel 10.
7. Na overlijden van de ex-partner wordt het verevende (pre)pensioen weer aan de gepensioneerde uitgekeerd, tenzij is gekozen voor conversie zoals omschreven in lid 5.
8. Het pensioenfonds is bevoegd de kosten van de verevening of de conversie bij de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde en de ex-partner in rekening te brengen.
9. Dit artikel is niet van toepassing bij beëindiging van een samenlevingsovereenkomst.

ARTIKEL 16 WAARDEOVERDRACHT, AFKOOP, VERVREEMDING EN ZEKERHEIDSTELLING

1. De gewezen deelnemer heeft recht op waardeoverdracht zoals beschreven in de Pensioenwet.
2. Het pensioenfonds heeft onder de in artikel 66 tot en met 68 van de Pensioenwet genoemde voorwaarden het recht een pensioenrecht of pensioenaanspraak af te kopen indien dit niet uitgaat boven het bedrag als genoemd in artikel 66 van de Pensioenwet en vermeld in de appendix bij dit pensioenreglement.

De afkoopwaarde wordt vastgesteld op basis van de factoren voor waardeoverdracht die door het bestuur worden vastgesteld. De hoogte en geldigheidsduur van de factoren is vastgelegd in de appendix bij dit pensioenreglement. Het pensioenfonds betaalt de afkoopwaarde op de dag dat de aanspraken of rechten vervallen in verband met afkoop.

Het pensioenfonds maakt onder de Wet waardeoverdracht klein pensioen gebruik van het recht op automatische waardeoverdracht van een pensioenrecht of pensioenaanspraak indien dit niet uitgaat boven het bedrag als genoemd in artikel 66 van de Pensioenwet en vermeld in de appendix bij dit pensioenreglement. Daarnaast maakt het pensioenfonds gebruik van het recht

om een pensioenrecht of pensioenaanspraak dat niet meer bedraagt dan € 2,00 bruto per jaar te laten vervallen.

3. Een aan het pensioenfonds ten behoeve van de deelnemer overgedragen overdrachtswaarde op grond van de Pensioenwet zal worden aangewend ter verwerving van pensioenaanspraken, met inachtneming van het daartoe bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet.
4. De waarde van (bijzonder) partnerpensioen kan niet worden overgedragen zonder schriftelijke toestemming van de ex-(contract)partner die begunstigde is voor dit pensioen.
5. Aanspraken ingevolge deze pensioenregeling kunnen niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven, dan wel formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid worden, anders dan in de gevallen voorzien bij of krachtens de Pensioenwet.

ARTIKEL 17 VERVROEGEN, UITSTEL EN VARIATIE HOOGTE OUDERDOMSPENSIEN

1. De (gewezen) deelnemer heeft de keuze tussen ingang van het ouderdomspensioen op de pensioenrichtleeftijd of ingang van het ouderdomspensioen op een vervroegde of uitgestelde pensioendatum.
2. De vervroegde pensioendatum kan niet eerder zijn dan 10 jaar vóór de voor de deelnemer geldende AOW-leeftijd. De uitgestelde pensioendatum kan niet later zijn dan uiterlijk 5 jaar na de pensioenrichtleeftijd of het moment dat het ouderdomspensioen 100% van het pensioengevend loon komt te bedragen.
3. De deelnemer moet minimaal een half jaar voor de gewenste pensioendatum deze datum schriftelijk kenbaar maken aan de aangesloten onderneming. De aangesloten onderneming meldt dit vervolgens minimaal 3 maanden voor de gewenste pensioendatum schriftelijk aan het pensioenfonds. De gewezen deelnemer moet de gewenste pensioendatum minimaal 3 maanden voor de gewenste pensioendatum schriftelijk kenbaar maken aan het pensioenfonds.
4. De (gewezen) deelnemer kan uiterlijk op de ingangsdatum van het ouderdomspensioen kiezen voor een tijdelijk hoger of lager ouderdomspensioen onder de voorwaarde dat de laagste ouderdomspensioenuitkering minimaal 75% bedraagt van de hoogste uitkering. In de periode voorafgaande aan de AOW-leeftijd mag voor de bepaling van deze verhouding de ouderdomspensioenuitkering vóór de AOW-leeftijd worden verminderd met tweemaal de AOW-uitkering voor een gehuwde.

ARTIKEL 18 PARTNERPENSIOEN RUILEN VOOR OUDERDOMSPENSIEN

1. De (gewezen) deelnemer kan aanspraken op partnerpensioen op de (vervroegde) pensioendatum ruilen voor een hoger ouderdomspensioen. De factoren voor berekening van de ruil en de geldigheidsduur daarvan, staan in de appendix bij dit pensioenreglement.
2. De (gewezen) deelnemer kan het gehele partnerpensioen of een deel daarvan ruilen.
3. Indien de (gewezen) deelnemer op de pensioendatum geen voor partnerpensioen in aanmerking komende partner heeft, wordt de aanspraak op partnerpensioen omgezet in ouderdomspensioen.

4. De keuze voor de in de leden 1 en 2 omschreven ruil dient schriftelijk aan het pensioenfonds kenbaar te worden gemaakt, is onherroepelijk en wordt slechts eenmalig op de ingangsdatum van het ouderdomspensioen geboden.
5. Indien een (gewezen) deelnemer schriftelijk heeft aangegeven te kiezen voor het ruilen van (een deel van het) partnerpensioen en hij heeft een voor partnerpensioen in aanmerking komende partner, dan is schriftelijke instemming van die partner vereist voor de ruil van (een deel van) het partnerpensioen voor ouderdomspensioen.
6. Het door de ruil ontstane verlies aan partnerpensioen wordt niet gecompenseerd.
7. Indien een (gewezen) deelnemer schriftelijk heeft aangegeven te kiezen voor vervroeging van de pensioendatum als bedoeld in artikel 17 en tevens gebruik wenst te maken van de mogelijkheid om (een deel van) zijn aanspraken op partnerpensioen te ruilen voor een hoger ouderdomspensioen, wordt eerst de ingangsdatum van het ouderdomspensioen vervroegd op basis van artikel 17 en vervolgens (een deel van) de aanspraak op partnerpensioen geruild voor een hoger ouderdomspensioen ingaande op de vervroegde ingangsdatum.

ARTIKEL 19 OUDERDOMSPENSIEN RUILEN VOOR PARTNERPENSIOEN

Het totale (bijzonder) partnerpensioen bedraagt een percentage van het ouderdomspensioen. Ouderdomspensioen ruilen voor partnerpensioen is daarom niet mogelijk.

ARTIKEL 20 RISICOHERVERZEKERING

1. Het bestuur kan de risico's die voortvloeien uit de verplichtingen ten aanzien van partnerpensioen bij vooroverlijden, wezenpensioen en pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid geheel of gedeeltelijk afdekken door het afsluiten van verzekeringen met verzekeraars als bedoeld in artikel 1 van de Pensioenwet.
2. Het pensioenfonds zal als contractant en bevoordeelde in de desbetreffende overeenkomsten worden aangewezen.

ARTIKEL 21 UITGESLOTEN RISICO'S

1. Indien het pensioenfonds geheel of gedeeltelijk eigen risico draagt, gelden de volgende bepalingen:
  - a. het recht op (bijzonder) partnerpensioen en wezenpensioen vervalt, indien de (gewezen) deelnemer is overleden bij of als gevolg van luchtaanvallen, andere vijandelijkheden of oorlogshandelingen, oproer of burgeroorlog en atoomkernreacties, ongeacht of de (gewezen) deelnemer wordt getroffen in of buiten dienst van de aangesloten onderneming.
  - b. het recht op (bijzonder) partnerpensioen en wezenpensioen gaat eveneens verloren voor de nabestaande of wees door wier grove schuld of opzet de (gewezen) deelnemer overlijdt.
2. In de gevallen waarin het recht op (bijzonder) partnerpensioen en wezenpensioen vervalt, zal, behoudens ingeval van overlijden als bedoeld in lid 1 onder b, een (bijzonder) partnerpensioen opvorderbaar worden. Dit (bijzonder) partnerpensioen is gebaseerd op de som van de technische voorzieningen van alle op het leven van de desbetreffende (gewezen) deelnemer bij het pensioenfonds verzekerde pensioenen. Het (bijzonder) partnerpensioen en wezenpensioen mogen in geen geval groter zijn dan het normale (bijzonder) partnerpensioen en wezenpensioen.

ARTIKEL 22 UITBETALING VAN PENSIOENEN

1. Alle pensioenen zullen worden uitbetaald in euro in maandelijkse termijnen, uiterlijk op de laatste dag van de maand.
2. Uitbetaling van pensioenen geschiedt tegen overleg van een behoorlijk bewijs van in leven zijn van de pensioengerechtigde. Indien door overlijden van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een (bijzonder) partnerpensioen en/of wezenpensioen moet worden uitgekeerd, zal een uittreksel uit het bevolkingsregister moeten worden overgelegd, vermeldende de datum van overlijden van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde. Tevens moeten alle andere stukken die voor de toekenning van het pensioen nodig zijn, worden overlegd. Deze verplichtingen vervallen voor zover het pensioenfonds deze bescheiden al rechtstreeks heeft verkregen uit het Basisregister Personen.
3. Het bestuur bepaalt de wijze waarop een pensioen zal worden uitbetaald.
4. Alle uitkeringen binnen Nederland geschieden zonder kosten voor de begunstigde, met uitzondering van die voor bovenbedoelde bewijzen en verklaringen.
5. Een pensioenuitkering vervalt niet zolang de pensioengerechtigde leeft.
6. Indien een ouderdompensioen nooit tot uitkering is gekomen terwijl degene die is overleden wel een ouderdompensioen toekomt, zal het niet opgevraagde pensioen, op verzoek van de nabestaanden, alsnog worden uitgekeerd. Daaraan zijn de volgende voorwaarden verbonden:
  - a. Uitbetaling geschiedt in beginsel alleen op verzoek van (en aan) de (contract)partner en/of kinderen van de gewezen deelnemer en niet aan andere erfgenamen.
  - b. Het verzoek moet binnen vijf jaar na het overlijden van de deelnemer zijn gedaan.
7. De pensioenuitkeringen zullen worden verminderd met de belastingen en heffingen die het pensioenfonds verplicht is af te dragen ingevolge de op het tijdstip van uitkering van kracht zijnde wetten en besluiten.

ARTIKEL 23 INFORMATIEVERSTREKKING

1. Het pensioenfonds verstrekt aan de deelnemer binnen 3 maanden na aanvang van de deelneming een informatiebrief die beantwoordt aan het bepaalde bij en krachtens artikel 21 van de Pensioenwet.
2. Het pensioenfonds verstrekt de deelnemer jaarlijks een overzicht van zijn opgebouwde en te verwerven pensioenaanspraken en informatie over de toeslagverlening en de waardeangroei die benodigd is voor het vaststellen van een eventuele lijfrentepremieaftrek.
3. Het pensioenfonds verstrekt de gewezen deelnemer bij het einde van het deelnemerschap en vervolgens jaarlijks een overzicht van de opgebouwde aanspraken en informatie over de toeslagverlening. Daarnaast verstrekt het pensioenfonds bij het einde van het deelnemerschap informatie over het recht op waardeoverdracht, een eventuele afkoopmogelijkheid, de gevolgen voor het partnerpensioen en wezenpensioen, de gevolgen van arbeidsongeschiktheid en het eventueel van toepassing zijn van een herstelplan.

4. Het pensioenfonds verstrekt de ex-partner bij scheiding en de ex-contractpartner bij beëindiging samenlevingsovereenkomst en vervolgens jaarlijks een overzicht van de opgebouwde aanspraak op bijzonder partnerpensioen en informatie over de toeslagverlening. Daarnaast verstrekt het pensioenfonds informatie over een eventuele afkoopmogelijkheid.
5. Het pensioenfonds verstrekt een pensioengerechtigde bij ingang van het pensioen en vervolgens jaarlijks een overzicht van pensioenrechten en de opgebouwde aanspraken op partnerpensioen en informatie over de toeslagverlening.
Daarnaast verstrekt het pensioenfonds bij ingang van het pensioen informatie over een eventuele afkoopmogelijkheid.
6. Het pensioenfonds verstrekt de gewezen deelnemer, pensioengerechtigde of ex-(contract)partner die aanspraak heeft op bijzonder partnerpensioen binnen 3 maanden na wijziging van het toeslagbeleid informatie over die wijziging.
7. Het pensioenfonds verstrekt de (gewezen) deelnemer, de ex-(contract)partner en de pensioengerechtigde op verzoek:
  - a. het voor hem geldende pensioenreglement;
  - b. het jaarverslag en de jaarrekening van het pensioenfonds;
  - c. de uitvoeringsovereenkomst;
  - d. de pensioenovereenkomst;
  - e. de voor hem relevante informatie over beleggingen;
  - f. een verklaring inzake de beleggingsbeginselen als bedoeld in artikel 145 van de Pensioenwet;
  - g. het eventuele herstelplan als bedoeld in artikel 138 of 140 van de Pensioenwet;
  - h. informatie over de hoogte van de dekkingsgraad;
  - i. andere informatie die op grond van artikel 9 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling moet worden verstrekt.
8. Het pensioenfonds verstrekt de gewezen deelnemer op verzoek een opgave van de hoogte van zijn opgebouwde pensioenaanspraken.
9. Het pensioenfonds verstrekt de informatie als bedoeld in dit artikel met inachtneming van de regels die daartoe bij en krachtens de Pensioenwet zijn gesteld.
10. Iedere deelnemer is verplicht het bestuur in kennis te stellen van wijzigingen in zijn burgerlijke staat, gezin of adres. Indien hij/zij arbeidsongeschikt is en bovendien een uitkering ontvangt, is de deelnemer verplicht:
  - a. melding te doen van gewijzigde omstandigheden;
  - b. op verzoek van het bestuur een machtiging te verstrekken aan het pensioenfonds dat zij gerechtigd is informatie te vragen aan de betrokken instanties.

ARTIKEL 24 OVERGANGSBEPALINGEN

1. Dit pensioenreglement is per 1 januari 2019 ingegaan en vervangt vanaf die datum de eerder bij het pensioenfonds van toepassing zijnde pensioenreglement van 1 januari 2018. Alle onder het voordien geldende pensioenreglement opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenen worden per 1 januari 2019 voor de op dat moment geldende nominale bedragen onder dit pensioenreglement gebracht.
2. Indien de pensioenrichtleeftijd wijzigt, worden alle bestaande pensioenaanspraken actuariael herrekend naar ingang op de nieuwe pensioenrichtleeftijd.
3. De deelnemer die per 31 december 2005 reeds deelnemer was aan het op deze datum geldende reglement en tot 1 januari 2019 deelnam aan het reglement per 1 januari 2018 heeft recht op een voorwaardelijke aanvulling op de pensioenaanspraken. Hierbij geldt de voorwaarde van ononderbroken deelnemerschap.

De aanvulling vindt plaats op 31 december 2020 dan wel, indien de 60ste verjaardag van de deelnemer ligt voor 31 december 2020, op de 60ste verjaardag van de deelnemer. Bij beëindiging van het deelnemerschap anders dan door pensionering voor 31 december 2020, heeft de deelnemer geen aanspraak op deze voorwaardelijke aanvulling.

De hoogte van de voorwaardelijke aanvulling op de pensioenaanspraken tot 1 januari 2006 bestaat uit het verschil in opbouw van de pensioenaanspraken berekend op grond van het reglement zoals dat vanaf 1 januari 2006 geldig was met een maximale opbouw van 2% (en bijbehorende pensioengrondslag) en het reglement zoals dat tot op 31 december 2005 van toepassing was met een maximale opbouw van 1,83% (en bijbehorende pensioengrondslag). Deze voorwaardelijke aanspraken worden jaarlijks met hetzelfde percentage verhoogd als dat de pensioenaanspraken worden verhoogd op grond van artikel 10.

ARTIKEL 25 WIJZIGING VAN HET PENSIOENREGLEMENT

1. Het bestuur wijzigt het pensioenreglement met inachtneming van het bepaalde in de uitvoeringsovereenkomst.
2. De aangesloten onderneming behoudt zich het recht voor de betaling van de premie voor zover zij die niet op haar (aspirant-)deelnemers kan verhalen te verminderen of te beëindigen ingeval van een ingrijpende wijziging van omstandigheden. Wanneer de aangesloten onderneming het voornemen heeft van dit recht gebruik te maken deelt zij dit onverwijld schriftelijk mee aan het bestuur en aan degenen wier pensioen of aanspraak op pensioen daardoor wordt getroffen.
3. Indien van het in lid 2 omschreven recht gebruik wordt gemaakt, zal het pensioenreglement worden aangepast in die zin dat voor alle deelnemers een lager opbouwpercentage wordt vastgesteld, zodanig dat de daarmee gepaard gaande premievermindering gelijk is aan het gedeelte van de bijdrage die niet wordt betaald, terwijl de premievermindering voor iedere deelnemer een gelijk percentage van de voor hem berekende ongekorte premie zal bedragen. De pensioenaanspraken die tot het moment van de premie-aanpassing zijn opgebouwd blijven behouden.
4. Indien door wijziging van het pensioenreglement technische voorzieningen vrijvallen, komen deze ten gunste van de algemene reserve.

ARTIKEL 26 ONVOORZIENE GEVALLEN

In alle gevallen waarin dit pensioenreglement niet voorziet, besluit het bestuur in de geest van de bepalingen in dit pensioenreglement

APPENDIX WAARDEN EN FACTOREN

De factoren in deze appendix zijn vastgesteld op 31 december 2018 en gelden voor de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2020. Het bestuur zal tenminste één keer per twee jaar de vervroegingsfactoren vaststellen.

Artikel 6 lid 1: Maximum jaarsalaris

Het maximum jaarsalaris is per 1 januari 2019 € 107.593 en wordt jaarlijks aangepast aan het door de overheid gepubliceerde bedrag.

Artikel 16 lid 2: Afkoopgrens

De afkoopgrens voor een klein ouderdomspensioen is per 1 januari 2019 € 484,09 per jaar.

Artikel 17 lid 2: Vervroegingsfactoren

Ingangleeftijd	
ouderdomspensioen	Vervroegingsfactor
57	0,611
58	0,638
59	0,668
60	0,699
61	0,733
62	0,770
63	0,809
64	0,852
65	0,897
66	0,947
67	1

Artikel 17 lid 2: Uitstelfactoren

Ingangleeftijd	
ouderdomspensioen	Vervroegingsfactor
67	1
68	1,059
69	1,124
70	1,198
71	1,280
72	1,372

Artikel 17 lid 4: Factoren voor tijdelijk hoger of lager pensioen

Factoren voor tijdelijk hoger pensioen:

Factoren voor tijdelijk lager pensioen:

Ingangleeftijd	€ 1.000 hoger pensioen geeft een verlagings van het pensioen ná	Ingangleeftijd	€ 1.000 lager pensioen geeft een verhoging van het pensioen ná
57	67 jaar met € 637	57	67 jaar met € 637
58	67 jaar met € 566	58	67 jaar met € 566
59	67 jaar met € 498	59	67 jaar met € 498
60	67 jaar met € 430	60	67 jaar met € 430
61	67 jaar met € 364	61	67 jaar met € 364
62	67 jaar met € 299	62	67 jaar met € 299
63	67 jaar met € 236	63	67 jaar met € 236
64	67 jaar met € 174	64	67 jaar met € 174
65	67 jaar met € 114	65	67 jaar met € 114
66	67 jaar met € 56	66	67 jaar met € 56
67	67 jaar met € 0	67	67 jaar met € 0
68	67 jaar met € 0	68	67 jaar met € 0

Op 6 december 2012 heeft het bestuur besloten dat in aanvulling op het reglement een hoog-laag constructie gericht op de wettelijke AOW-leeftijd eveneens is toegestaan. De aanvullende factoren hiervoor zijn afgeleid van bovenstaande factoren.

Artikel 18 lid 1: Factoren voor ruilen partnerpensioen in ouderdompensioen

Leeftijd waarop ruil plaatsvindt	Ruilfactor
57	0,164
58	0,1707
59	0,1778
60	0,1852
61	0,1928
62	0,2008
63	0,2091
64	0,2176
65	0,2266
66	0,2359
67	0,245

Voorbeeld: Bij pensionering op 62-jarige leeftijd van de deelnemer kan € 100 opgebouwd partnerpensioen worden omgezet in € 20,11 ouderdompensioen.

Rekenvoorbeeld voor berekening pensioen bij vervroegde pensionering conform artikel 17 lid 2

Deelnemer (geboren op 1 januari 1960) wil op 62-jarige leeftijd met pensioen.

stap 1

Opgebouwd ouderdompensioen tot 1 januari 2019 (voorbeeld)	€	29.035
Nog op te bouwen tot 62 jaar (1-1-2022) (voorbeeld)	€	4.500 +
Totaal ouderdompensioen vanaf 67 jaar:	€	33.535

stap 2

Artikel 17, lid 2 - Vervroegen totale ouderdompensioen naar 62 jaar:	€	33.535
		<u>0,770 x</u>
Levenslang pensioen vanaf 62 jaar:	€	25.822

Optioneel

Deelnemer wil een hoog/laag constructie van €8.000 tot 67 jaar
Artikel 17, lid 4 - Hoog/laag constructie

Verhoging pensioenaanspraken van 62 tot 67 jaar	"	<u>8.000+</u>
<i>Pensioenaanspraken van 62 tot 67:</i>	€	33.822
Verlaging pensioenaanspraken vanaf 67 jaar	€	25.822
(€ 8.000 / € 1.000) x € 299	"	<u>2.392-</u>
<i>Pensioenaanspraken vanaf 67 jaar:</i>	€	23.430